

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

jul 2020. godine

Bilten broj 7/2020

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	4
Kako se postavljaju v.d. pomoćnici ministara	4
Odgovornost načelnika opštinske uprave partiji za postupanje potomaka.....	4
Krizni štab bez ovlašćenja	5
Privatni interes savetodavca	6
Saopštenja.....	8
Omogućiti javnosti pristup zbirnim podacima iz sistema Covid-19.....	8
Civilno društvo i mediji neće odustati od borbe za demokratsku i slobodnu Srbiju	9
Inicijative i analize	11
Prioriteti u borbi protiv korupcije u Srbiji 2020 – 2024 i glavni zadaci za 2020/2021	11
Korona i pristup informacijama	14
Mediji.....	18
Oko sokolovo i roveri nabavljeni u postupku nameštenom za jednog ponuđača.....	18
Alajbegova slama.....	19

Aktivnosti

Predstavnik TS, Nemanja Nenadić, učestvovao je 2. jula na sastanku programskog saveta Nacionalnog konventa za EU sa ambasadorom Savezne Republike Nemačke, Tomasom Šibom, povodom početka nemačkog predsedavanja Evropskom unijom. Nenadić je ukazao na potrebu da EU jasnije stavi do znanja povezanost vladavine prava iz poglavlja 23, sa ispunjavanjem obaveza Srbije iz pregovaračkog poglavlja broj 5 (javne nabavke), naročito u vezi sa brojnim situacijama kada se javne nabavke ne sprovode na osnovu Zakona o javnim nabavkama, već međudržavnih sporazuma i posebnih propisa.

Zlata Đorđević govorila je 2. jula na simpozijumu "Mladi protiv korupcije" u Velikoj Plani, završnoj aktivnosti projekta Udruženja građana "Svet reči" u kojem su učestvovali učenici i nastavnici 20 srednjih škola iz 20 gradova Srbije. Đorđević je predstavila rad Transparentnosti Srbija i ukazala zbog čega je važno da borba protiv korupcije bude prioritet.

Transparentnost Srbija održala je 17. jula obuku za članove Lokalnih antikorupcijskih formula na temu javnih nabavki. Na obuci su učestovali predstavnici LAF Kragujevca, Šapca, Novog Pazara, Raške i Vrnjačke Banje. Obuka se održava u okviru projekta USAID za odgovornu vlast (GAI). Programski direktor TS Nemanja Nenadić predstavio je novi Zakon o javnim nabavkama koji je stupio na snagu 1. jula. Tema je bila i mere iz Lokalnih antikorupcijskih planova koje se odnose na oblast javnih nabavki.

Obuku za članove lokalnih antikorupcijskih foruma na temu sprečavanja i rešavanja sukoba interesa, putem ZOOM platforme, održali smo 31. jula.

Drugi sastanak Savetodavnog odbora na istraživačkom projektu "Business Integrity Country Agenda (BICA)" organizovali smo 30. jula, takođe putem ZOOM platforme. U pitanju je istraživanje koje obuhvata analizu zakonskih rešenja i aktuelnu praksu njihove primene u širokom spektru oblasti relevantnih za uspešnu borbu protiv korupcije u poslovnom okruženju. Na sastanku je učestvovalo deset od ukupno 13 članova Savetodavnog odbora, među kojima su bili predstavnici Privredne komore, Saveza računovođa i revizora, Saveta stranih investitora, NALED, Udruženja pravnika u privredi, Saveta za borbu protiv korupcije, Agencije za borbu protiv korupcije, kao i dva nezavisna stručnjaka za ekonomiju i pravo.

Nalaze iz drugog nacrta istraživanja predstavili su Bojana Medenica i Nemanja Nenadić. Članovi Savetodavnog odbora su komentarisali ovaj nacrt, a naročito ocene za pojedine indikatore i preporuke za dalje postupanje. Između ostalog, zaključeno je da je reč o korisnom i kvalitetnom istraživanju, ali da se puni efekti mogu očekivati tek ukoliko bi postojalo kontinuirano praćenje napretka. Pored toga, bilo je reči o jazu između propisa i prakse, selektivnoj primeni zakona i nedovoljnoj transparentnosti prilikom njihovog donošenja, kao problemima koji se negativno odražavaju i na privatni sektor.

TS je pozvala članove Savetodavnog odbora da učestvuju i u promociji konačnih nalaza istraživanja, koja se očekuje u septembru 2020, kao i u brojnim aktivnostima koje bi trebalo da uslede nakon toga. Između ostalog, ideja je da se saradnja ostvari kroz zajedničke inicijative zainteresovanih strana iz nekoliko

sektora, koje bi se odnose na poboljšanje zakonodavnog okvira i same prakse. Članovi TS tima ukazali su na nekoliko oblasti u kojima bi takva saradnja mogla da se uspostavi na osnovu nedavnih dešavanja i planova Srbije u kontekstu EU integracija (usvajanje revidiranog Akcionog plana za poglavlje 23), što uključuje pitanje primene novog Zakona o javnim nabavkama, procenu efikasnosti u sprovođenju Zakona o uzbunjivačima, predviđene izmene i dopune Zakona o finansiranju političkih aktivnosti i Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

TS je 29. jula učestvovala na redovnoj godišnjoj skupštini i sednici Programskog saveta Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji.

Antikorupcijsko savetovalište TS (ALAC) nastavlja da radi. Sve informacije o mogućim slučajevima korupcije građani mogu prijaviti, odnosno potrebna obaveštenja dobiti, na broj 064 163 66 05 ili putem mejla ts@transparentnost.org.rs.

I u julu smo bili prisutni u medijima - kroz izveštaje o našim aktivnostima i izjave predstavnika TS. Objavljene su ukupno 142 takve vesti ili prilog.

Na sajt TS postavili smo niz [inicijativa i analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora. Među njima su zahtev, žalba Povereniku i odgovor Ministarstva poljoprivrede na zahtev koji smo podneli u vreme monitoringa funkcionerska kampanje. Naime, na sajtu Ministarstva poljoprivrede, kao ni na sajtu Vlade Srbije, na delu posvećenom aktivnostima ministara, nismo pronašli ništa o aktivnostima Nedimovića. S druge strane, nailazili smo na njega na sajтовima drugih organa, u vestima o aktivnostima funkcionera sa kojima je, kako se ispostavilo, provodio godišnji odmor. Zato smo od Ministarstva tražili informaciju o njegovim aktivnostima i dobili odgovor da nemaju takvu informaciju jer je bio na godišnjem odmoru. Od 11. maja do 11. juna imao je, u našem monitoringu, šest promotivnih aktivnosti, pri čemu je stvarni broj verovatno veći jer se ovo odnosi samo na događaje na kojima je bio sa drugim funkcionerima koji su bili u uzorku TS. To znači da je Branislav Nedimović, u svojstvu ministra, najčešće u društvu drugih funkcionera (predsednica vlade, gradonačelnik Novog Sada, načelnica Nišavskog okruga itd) tokom izborne kampanje obilazio poljoprivrednike, prisustvovao otvaranju pogona, najavljuvao investicije, a u to vreme je bio na godišnjem odmoru. Nije sporno da bilo ko može da proodi godišnji odmor kako želi, sve dok ne krši neki zakon. Ako se javni funkcioneri uključuju u stranačku kampanju čak bi bilo dobro i poželjno da uzmu godišnji odmor i da obustave aktivnosti u svojstvu funkcionera. Ovde smo, međutim, imali zaista jedinstven slučaj da ministar uzme godišnji odmor (bar je to zvanično obrazloženje zbog čega ministarstvo nema informacije šta je ministar radio), a da se potom i dalje pojavljuje u javnosti u svojstvu ministar. Tokom izborne kampanje.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu:

Pod lupom

Kako se postavljaju v.d. pomoćnici ministara

14. jul 2020.

Razmena kratkih saopštenja državnog organa (Ministarstvo zaštite životne sredine) i političke stranke (SNS) potvrdila je nešto što su građani već znali - da se vršioci dužnosti u javnoj upravi ne postavljaju na osnovu unapred definisanih kriterijuma, da te odluke Vlada kao kolektivno telo donosi samo formalno, a da se odabir vrši na drugom mestu.

Oni koji više veruju ministru (iz SPS), zaključiće da se ova kadrovska rešenja vrše na predlog stranaka koje čine vladajuću koaliciju. Ministarstvo za zaštitu životne sredine je na svom zvaničnom sajtu saopštilo da je pomoćnik ministra Slobodan Perović, "imenovan na to mesto, na predlog Srpske napredne stranke, uz saglasnost Alekse Jokića."

Pomenuti Aleksi Jokić ne vrši ni jednu državnu funkciju, a iz raznih medijskih napisa se može zaključiti da je on član predsedništva SNS, ali ne i kakva su mu zaduženja po tom osnovu.

Građani koji poklone veru saopštenju SNS zaključiće da se vršioci dužnosti postavljaju na osnovu ličnih i arbitrenih odluka ministara i da odgovaraju samo njima.

Pomoćnici ministara se po Zakonu postavljaju na osnovu prethodno sprovedenog konkursa. Postavljanje vršilaca dužnosti je predviđeno kao kratko privremeno rešenje, dok se konkurs ne okonča.

U stvarnosti, Vlada ignoriše ovu svoju obavezu, pa su tako, prema nalazima Transparentnosti Srbije, na kraju prošle godine blizu dve trećine ovih mesta zauzimali lako zamenljivi vršioci dužnosti, umesto profesionalaca, čija bi smena morala da bude zasnovana na jasno definisanim zakonskim razlozima.

Odgovornost načelnika opštinske uprave partiji za postupanje potomaka

19. jul 2020.

Jedan od bizarnijih primera zarobljavanja države i deformisanosti političkog života u Srbiji stigao je ovih dana iz Čačka. Tamošnji opštinski odbor Socijalističke partije Srbije saopštio je da načelnica Gradske uprave za urbanizam, Vesna Dmitrić, "više neće obavljati tu funkciju".

Kao razlog za to je navedeno da je njen sin (ne kaže se da li je punoletan ili ne), na svom "na svom Facebook profilu objavio fotografiju sa protesta u Beogradu pod nazivom „Miran protest”".

Kao osnov za smenu, lokalni ogranak SPS navodi da je to partija koja participira u vlasti u Čačku, i "koja je preuzela odgovornost za tu gradsku upravu", odlučila da reaguje "shodno svojoj odgovornosti i moralu". Da stvar bude još čudnija, načelnica čačanske uprave uopšte nije član SPS, a ta partija nije imala nikakve zamerke za njen rad i čak joj se izražava zahvalnost. Pa ipak, "smatramo da svako ko je povezan sa protestima na direktni ili indirektni način nije moralno da bude na funkcionerskoj poziciji" - kaže [u saopštenju](#) ogranak SPS.

Načelnike gradskih uprava postavlja i razrešava gradsko veće. Međutim, ovo telo koje čine lokalni političari iz vladajućih stranaka ne može to da čini po svom nahođenju i bez ikakvih pravila. Za mesto načelnika gradske/opštinske uprave može da se imenuje samo onaj službenik koji ispunjava određene uslove, (najmanje pet godina iskustva, 240 bodova iz visokoškolske ustanove). Štaviše, razrešenje je moguće jedino ako postoji neki od snažnih zakonskih razloga: bezuslovna kazna zatvora od najmanje šest meseci, konačna disciplinska kazna prestanka radnog odnosa, ocena „ne zadovoljava“ na vanrednom ocenjivanju službenika (ili u dva redovna ocenjivanja), preporuka za razrešenje od Agencije za borbu protiv korupcije ili lokalnog ombudsmana.

Čačanska načelnica, za čiji rad predлагаči smene imaju samo reči hvale, očigledno ne bi mogla da bude zakonito smenjena ni po jednom osnovu. Ona takođe nije ni vršilac dužnosti, već načelnica u punom petogodišnjem mandatu. Pototovo, ona ne može biti smenjena sada, kada nova gradska vlast tek treba da se formira. U čemu je onda stvar?

Kako se može videti [sa sajta grada Čačka](#), načelnica za urbanizam, Vesna Dmitrić, postavljena je 5. novembra 2015, što znači da će joj mandat svakako isteći za četiri meseca, socijalisti su na ovaj način najavili da načelnici neće pružiti podršku da i narednih pet godina obavlja tu funkciju, iako je to činila dobro.

I tako dolazimo do bizarnosti ovog slučaja – širom Srbije i sveta se političari upinju da pokažu kao da rade za dobro naroda, čak i kada im je partijski interes na prvom mestu. Ovde je pak, lokalni odbor partije kroz svoje saopštenje jasno obnarodovao da će učiniti nešto protivno interesima građana. O pozadini ovakvog poteza govori vrh iste partije, koja na razne načine dokazuje vernost starijem partneru iz prethodne a možda i buduće vladajuće koalicije.

Krizni štab bez ovlašćenja

23 jul 2020.

U [javnom pozivu](#), koji je za sada potpisalo više hiljada doktora, između ostalog se traži utvrđivanje odgovornosti postojećeg Kriznog štaba i formiranje novog.

Krizni štab i pojedini njegovi članovi su mesecima neprestano prisutni u javnosti, što nosi sa sobom faktičku i moralnu odgovornost, ali je [manje poznato](#) da to telo ne poseduje nikakva zakonska ovlašćenja. Kao što je već pisano, Krizni štab nije zakonom uređeno telo, već savetodavno telo Vlade. Samim tim, Krizni štab ne može da donese bilo kakav obavezujući akt, već samo da daje preporuke Vladi kako dalje postupati u vezi sa epidemiološkom situacijom i epidemiološkim merama.

Nepoznato je zašto se Vlada odlučila da ga formira, umesto da su obrazovana tela koja su predviđena Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama.

Ne samo da su nepoznati razlozi za formiranje ovog neformalnog tela, već ni sama ta odluka nije objavljena, ni u Službenom glasniku Republike Srbije, ni na sajtu Vlade. Transparentnost Srbija je još početkom aprila [zahtevom za pristup informaciji](#) tražila kopiju odluke o formiranju, ali do sada nije bilo odgovora, iako su rokovi odavno prošli.

Jedini izvor saznanja o tome da uopšte postoji, i to ne jedan, već najmanje tri krizna štaba (za suzbijanje zarazne bolesti, za otklanjanje štetnih ekonomskih posledica i za region južne Srbije) su neproverljive izjave i saopštenja.

Doktori - potpisnici otvorenog pisma su izneli zahteve, koji su važni bez obzira na dalju sudbinu Kriznog štaba. Između ostalog se traži da se javnosti objasni nadležnost nad bazom iz COVID portala, da se organizuje postupak pouzdanog utvrđivanja broja zaraženih, obolelih i umrlih od kovida-19, kako u opštoj populaciji, tako i među zdravstvenim radnicima, da se nezavisnom istragom utvrdi da li su podaci namerno zataškavani. Pristup podacima iz baze je takođe [tražila](#) grupa od 90 nevladinih organizacija, ali je iz BATUT-a stigao odgovor koji upućuje na već objavljene podatke, upravo one za koje su iznete argumentovane sumnje da su nepotpuni.

S druge strane, za pojedine tvrdnje koje su davali i zvaničnici i članovi Kriznog štaba se već sada zna da nisu bili zasnovane na proverljivim podacima.

This site was designed with the Wix.com website builder. Create your website today. [Start Now](#)

Ujedinjeni protiv kovida

Home Blog

Kao lekari koji su položili zakletvu u kojoj, između ostalog piše, "održavaču svim silama čast i plemenite tradicije lekarskog zvanja", smatramo da nam je moralna i profesionalna obaveza da ukazemo na ozbiljnost situacije u kojoj se nalazimo. Nasa judska i profesionalna reakcija na stvarnost sa kojom se medicinski radnici svakodnevno susreću u svom radu, dovele je do ove inicijative.

Tehnički organizatori su prvi potpisnici proglaša. Ne postoje formalni organizatori mimo potpisnika proglaša, i on pripada svima nama.

Između ostalog, u tim izjavama je negirano da je proces održavanja izbora 21. juna 2020., u kojem je učestvovalo nekoliko miliona ljudi, mogao imati uticaja na širenje zaraze. Transparentnost Srbija je, u želji da to proveri, od Instituta Milan Jovanović Batut zatražila podatak o broju zaraženih među onima koji su najviše bili izloženi riziku - članovima biračkih odbora. Međutim, Batut je [odgovorio](#) da ovo telo, u koje se slivaju podaci iz svih zdravstvenih ustanova ne poseduje tražene informacije.

Privatni interes savetodavca

27. jul 2020.

U razmeni medijskih priloga i saopštenja koji se tiču sukoba poslovnih interesa dva kablovskih operatora u Srbiji i regionu, koji je nesumnjiv, pokrenuto je i pitanje sukoba interesa članice Saveta za borbu protiv korupcije, Jelisavete Vasilić, koja je nedavno [objavila](#) kao lični stav, mišljenje o nedovoljnem državnom nadzoru nad poslovanjem preduzeća "Telekom a.d." koje je u državnom vlasništvu i o poslovima te kompanije koje smatra štetnim.

Prema medijskim [objavama](#) sukob interesa članice Saveta se navodno ogleda u tome što njena čerka ima emisiju na jednoj od televizija koja posluje u okviru iste poslovne grupacije kao i privatni kablovski TV operater.

Poseban kuriozitet predstavlja to što je pri obrazlaganju navodnog sukoba interesa naprasno "oživljen" Zakon o sprečavanju sukoba interesa pri vršenju javnih funkcija, koji nije na snazi već deset godina, pa je jedna od sagovornica ukazala da po ovom pitanju treba da reaguje Odbor za rešavanje o sukobu interesa, koji je takođe ukinut pre deset godina!

Od 2010. godine, za sukob interesa javnih funkcionera nadležna je Agencija za borbu protiv korupcije. Međutim, ni po starom ni po sadašnjem zakonu, a ni po novom (o sprečavanju korupcije) ne bi postojala mogućnost da se utvrđuje sukob interesa kod onih lica koja nemaju svojstvo "javnih funkcionera". Među njima su i članovi Vladinog Saveta za borbu protiv korupcije, zato što je reč o savetodavnom radnom telu Vlade, a ne o organu koji donosi odluke o bilo čemu. Štaviše, sve i da Savet jeste državni organ, i da njegovi članovi jesu javni funkcioneri u smislu Zakona, ne bi postojala mogućnost da se pravila o sukobu interesa primene na slučajevе kada oni o nekoj temi u javnosti iznose privatne stavove, kao što je ovde slučaj, već samo na situacije kada vrše neke javne poslove (npr. odlučivanje unutar Saveta).

Pošto savetodavci imaju privatne interese, ti privatni interesi svakako mogu uticati na sadržinu saveta koje će davati svojim poslodavcima. Iako krajnja odluka pripada savetodavnom državnom organu (npr. Vladi,

Lični stavovi

Telekom Srbija vode u predstečajni postupak

Telekom tvrdi da kao akcionarsko društvo, čiji kapital je podeљen na akcije, nije u javnoj svojini i da država i državne institucije nemaju pravo da kontrolišu rad i poslovanje Telekoma.

0 | Piše: Jelisaveta Vasilij | 20. jula 2020. 15:30 Izmenjeno: 15:31

Foto: PoNet/ Aleksandar Burda

predsedniku, ministru, premijeru), taj državni organ bi trebalo da ima na raspolaganju sve relevantne informacije o mogućim uticajima na stavove savetodavca. U tom pogledu u Srbiji postoji ozbiljna pravna praznina, na koju je Transparentnost Srbija upozoravala prilikom izrade aktuelnog zakona. Međutim, očigledno je da su opasnosti od pretakanja skrivenih privatnih interesa u odluke državnih organa neuporedivo veće kod onih koji savete pružaju u neposrednoj komunikaciji sa funkcionerima, daleko od očiju javnosti, nego kod institucija poput Saveta za borbu protiv korupcije, koji sve svoje izveštaje objavljuje, i čije preporuke Vlada već drugu deceniju za redom uglavnom ignoriše.

Saopštenja

Omogućiti javnosti pristup zbirnim podacima iz sistema Covid-19

19. jul 2020.

Grupa od 89 organizacija civilnog društva i medija uputila je žalbu Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti zbog nepotpunog odgovora Instituta za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“ u vezi sa podacima o zdravlju građana Srbije. Pravovremene i potpune informacije od ključnog su značaja za savesno postupanje svih lica, kao i očuvanje zdravlja, ali i zdravstvenog sistema Republike Srbije.

Institut za javno zdravlje Srbije
"Dr Milan Jovanović Batut"

O nama	Izveštaji i analize	Uputstva i obrazci	Usluge	Publikacije	Aktuelnosti
Organizacija	Izvođenje...	Mezunarodna saradnja	Informator o radu	Finansijski izveštaji	Javne nabavke
MZP	Linički	Nacionalni vodiči	MKB 10	Pravilnici Instituta	Oglasili konkursi

Na inicijativu Koalicije za slobodu pristupa informacijama, ista grupa je 9. jula 2020. godine uputila Institutu za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“ zahtev za pristup informacijama od javnog značaja u vezi sa zbirnim numeričkim podacima o zdravlju stanovnika Srbije tokom pandemije virusa COVID-19.

Zahtevom su traženi podaci o ukupnom zbirnom broju testiranih lica, lica čiji su rezultati testiranja pozitivni, odnosno negativni, lica koja su hospitalizovana, lica koja se nalaze na kućnom lečenju, lica kojima je izrečena mera samoizolacije, izlečenim licima, kao i lica koja su preminula prema datumima od uspostavljanja sistema. Traženi su podaci za celu teritoriju Republike Srbije, razvrstani prema polu i starosnom uzrastu lica, kao i prema svim opštinama na teritoriji Republike Srbije za koje se ovi podaci vode. Takođe, organizacije su tražile i informacije o tome koji organi vlasti i druga lica imaju direktni pristup IS COVID-19 tj. korisničko ime i šifru, odnosno kojim državnim organima i institucijama Institut dostavlja podatke, koja vrstu podataka i na koji način.

U odgovoru Instituta koji je primljen 13. jula 2020. godine za većinu traženih informacija organizacije su upućene na javno dostupne podatke iz baze <https://covid19.data.gov.rs/>, a iz koje se po uvidu ne može na nedvosmislen način zaključiti da je reč upravo o podacima koji su traženi. Za pojedine podatke navodi se da u sistemu nema navedenih informacija, poput informacije o hospitalizovanim licima, iako je to Zaključkom Vlade propisano, ili je tražen dodatni rok za dostavljanje informacija, bez preciziranja na koje se informacije odnosi.

Pošto Institut nije postupao u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja **organizacije su uputile žalbu Povereniku za zaštitu podataka o ličnosti i informacije od javnog značaja**. Dodatno, kako je Institut u odgovoru uputio na Kancelariju za informacione tehnologije i elektronsku upravu Vlade RS i Ministarstvo zdravlja kao obrađivače podataka koji se prezentuju javnosti, organizacije su ovim organima javne vlasti uputile zahteve za dostavljanje informacija. S obzirom da se tražene informacije tiču zaštite zdravlja stanovništva, odgovor bi trebalo da bude dostavljen u zakonskom roku od 48 sati.

Koalicija za slobodu pristupa informacijama smatra da javnost mora, i ima pravo, da bude upoznata kako sa preventivnim merama, tako i sa podacima o COVID-19 pozitivnim, hospitalizovanim ili izlečenim licima, pa i preminulim licima tokom epidemije. Na taj način građani postaju svesniji ozbiljnosti postojeće situacije i nužnosti savesnog postupanja, i mogu dati veći doprinos sprečavanju nastanka nenadoknadive štete po ljudske živote, ali i čitav zdravstveni sistem Republike Srbije.

Pristup svim raspoloživim podacima iz Informacionog sistema Covid-19, osim podataka o ličnosti, omogućio bi adekvatno informisanje stanovništva, i ojačao bi poverenje i podršku merama koje Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“, druge institucije javnog zdravstva i državni organi preduzimaju radi suzbijanja pandemije.

Civilno društvo i mediji neće odustati od borbe za demokratsku i slobodnu Srbiju

29. jul 2020.

Mediji i organizacije civilnog društva u zajedničkom saopštenju zahtevaju od Ministarstva finansija i Uprave za sprečavanje pranja novca da bez odlaganja predoče osnove sumnje zbog kojih su naložili vanredno prikupljanje informacija o organizacijama, medijima i pojedincima od strane poslovnih banaka. Član zakona na koji se pozvao direktor Uprave za sprečavanje pranja novca nalaže da se ovakva provera vrši isključivo za organizacije za koje postoje osnovi sumnje da su umešane u finansiranje terorizma. Pošto su na spisku brojne organizacije i pojedinci koji se bave istraživačkim novinarstvom, zaštitom ljudskih prava, transparentnošću, filmskom produkcijom, razvojem demokratije, vladavine prava i dobroćinstva nameće se zaključak da je u pitanju politička zloupotreba institucija i opasan pokušaj daljeg urušavanja vladavine prava u Srbiji, ukazuje se u saopštenju.

Zloupotreba zakonskih mehanizama i institucija radi nezakonitog pritiska na medije i organizacije civilnog društva predstavlja drastičan napad na slobodu udruživanja i slobodu informisanja. Vlast u Srbiji već godinama je suočena sa ozbiljnim kritikama i međunarodnih i domaćih organizacija u vezi sa ugrožavanjem ove dve važne slobode. Ovakav napad na organizacije koje se zalažu za izgradnju Srbije kao pravne države, poštovanje zakona i istinsku borbu protiv korupcije dodatni je argument da su ove vrednosti ozbiljno ugrožene u Srbiji, upozorava se u zajedničkom saopštenju.

Organizacije, mediji i građani neće odustati od borbe za slobodnu i demokratsku državu, bez obzira na pretnje i pritiske, najavljuje se u saopštenju i objašnjava da ovakvi i slični potezi vlasti samo "dodatno motivišu da, kao građani, istrajemo u odbrani sopstvene države". Mediji i organizacije poručuju da će preduzeti sve odgovarajuće pravne radnje protiv umešanih u ovu zloupotrebu, uključujući i krivični progon odgovornih, ali pre svega će insistirati na potpunim i jasnim odgovorima kako je do ovoga moglo da dođe. Organizacije i mediji sa spiska su izloženi različitim vrstama redovne državne kontrole, uključujući i inspekcijski nadzor i rigorozne provere finansijskog poslovanja, kako od poreske uprave i Narodne banke Srbije, tako i od sopstvenih donatora. Svaka zakonita provera rada organizacija je dobrodošla i uvek ćemo je podržati. Sa druge strane, žestoko ćemo se suprotstaviti zloupotrebi institucija i procedura, jer to jeste naša misija – borba za demokratsku i pravno uređenu državu, navodi se na kraju zajedničkog saopštenja civilnog društva i medija.

Saopštenje je potpisalo više od 130 organizacija civilnog društva, medijskih udruženja, medija, građanskih aktivista i novinara, među kojima je i Transparentnost Srbija

Inicijative i analize

Prioriteti u borbi protiv korupcije u Srbiji 2020 – 2024 i glavni zadaci za 2020/2021

20. jul 2020.

TS definisala je predlog prioriteta u borbi protiv korupcije za naredne četiri godine i glavne zadatke za narednu godinu i pozvala Vladu i Narodnu skupštinu čiji se izbor, odnosno konstituisanje, očekuju da ih uvrste u u program delovanja. Dopis je upućen svim strankama koje imaju poslanike u novom sazivu.

Glavne tačke, koje su u dopisu detaljno razrađene, su:

1. Čuvanje jedinstva pravnog poretka i pravna sigurnost
2. Veća javnost i participativnost procesa donošenja odluka
3. Oprez pri regulatornim i finansijskim intervencijama
4. Strateški pristup u borbi protiv korupcije
5. Reforma javnog sektora
6. Puno poštovanje i jačanje položaja nezavisnih državnih organa u borbi protiv korupcije
7. Primena postojećih pravila i njihova dopuna tamo gde je potrebno, kako bi se obezbedio: potpuni prekid prakse kupovine medijskog uticaja ili rasipanja javnih sredstava kroz trošenje novca na promotivne akcije javnih preduzeća, ministarstava, pokrajinskih i lokalnih organa vlasti, kao i kroz javne nabavke usluga informisanja čija je prevashodna svrha politička promocija
8. Obezbeđivanje pune primene i unapređenje Zakona o javnim nabavkama radi smanjenja korupcije u sve tri faze (planiranje – sprovođenje postupka – izvršenje ugovora)
9. Dovršetak reforme pravosuđa
10. Veći broj prijavljenih i ispitanih slučajeva korupcije
11. Jasni i sveobuhvatni planovi rada, izveštaji o radu, izveštaji o izvršenju budžeta i njihovo razmatranje
12. Jasna podela nadležnosti i ovlašćenja državnih organa za borbu protiv korupcije

13. Vlada treba da redovno razmatra izveštaje i preporuke svog Saveta za borbu protiv korupcije i da preduzima mere radi rešavanja problema na koje ti izveštaji ukazuju

14. U vezi sa izborima i izbornom kampanjom Vlada i Skupština treba da daju doprinos poštovanju postojećih pravila i njihovom poboljšanju

Transparentnost Srbija smatra da će u ostatku 2020. i tokom 2021. sledeća pitanja biti od najveće važnosti za uspešniju borbu protiv korupcije:

Politička korupcija:

- Ispitivanje svih slučaja zloupotrebe javnih resursa i korišćenja javne funkcije u vezi sa kampanjom za izbore iz juna 2020., kao i svih nepravilnosti u vezi sa samim izbornim postupkom;
- Zakonsko ograničavanje mogućnosti za vođenje “funkcionerske kampanje”, to jest, prividno redovnih aktivnosti javnih funkcionera koje se preduzimaju radi političke promocije i uspostavljanje funkcionalnog nezavisnog nadzora;
- Uvođenje pravila o finansiranju referendumske kampanje;
- Obezbeđivanje veće javnosti uticaja na donošenje propisa i pojedinačnih odluka i primeni Zakona o lobiranju;
- Okončanje nezakonitog „v.d. stanja“ u javnim preduzećima i državnoj upravi;

Antikorupcijski planovi:

- Utvrđivanje razloga za neostvarivanje ciljeva iz Nacionalne strategije za borbu potiv korupcije 2013-2018 i donošenje nove Strategije koja će sadržati i mere za odgovornost;
- Usputstavljanje efikasnog praćenja sprovođenja revidiranog Akcionog plana za Poglavlje 23 EU integracija i Operativnog plana za sprečavanje korupcije u oblastima od posebnog rizika;

Gonjenje i kažnjavanje korupcije:

- Ispitivanje svih slučajeva sumnji na korupciju u vezi sa kojima su obelodanjeni dokumenti ili iznete direktnе optužbe, bez čekanja javnog tužioca da iko podnese krivičnu prijavu, i objavljivanje informacija o ishodu ispitivanja, uključujući i obrazloženje u slučaju da je utvrđeno da nema krivične odgovornosti;
- Obezbeđivanje svih uslova za gonjenje korupcije primenom posebnih istražnih tehnika, za sprovođenje finansijskih istraživačkih uporeda sa krivičnim i za proaktivnost u ispitivanju korupcije;
- Izmene Krivičnog zakonika, Zakonika o krivičnom postupku i Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, terorizma i korupcije radi efikasnijeg gonjenja pojedinih oblika korupcije;

- Unapređenje i sveobuhvatan nadzor nad primenom Zakona o zaštiti uzbunjivača;
- Izrada plana kontrole na osnovu Zakona o ispitivanju porekla imovine i posebnom porezu kojim će biti prioritetno obuhvaćena lica koja su bila u prilici da zloupotrebe javnu funkciju i ovlašćenja, ispitivanje ustavnosti toga zakona pre početka primene i objavljivanje podataka o primeni kako bi se smanjile sumnje u arbitrernost;

Prevencija korupcije - javnost rada:

- Vlada Srbije treba da obezbedi izvršenje rešenja Poverenika i da sama počne redovno da postupa po primljenim zahtevima;
- Pravo na pristup informacijama ne sme biti umanjeno ni jednom izmenom Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (uključujući i sadašnje predloge koji se odnose na informacije o radu preduzeća koja su u posrednom državnom vlasništvu), niti odredbama drugih zakona, već treba da bude prošireno i na druge subjekte koji raspolažu značajnom javnom imovinom (npr. zajednička preduzeća u okviru javno-privatnog partnerstva);
- Organi vlasti treba da objavljaju sve informacije u otvorenom formatu, a državni kontrolni organi treba da ukrštaju podatke iz ovih baza kod određivanje svojih planova rada i sprovođenja nadzora;
- Treba uvesti obavezu izrade i objavljivanja obrazloženja za odluke, tamo gde ona trenutno ne postoji (npr. pojedini zaključci Vlade)

Javne finansije:

- Uspostavljanje delotvornog nadzora nad planiranjem, sprovođenjem i izvršenjem javnih nabavki;
- Obezbeđivanje pune transparentnosti kod javno - privatnih partnerstava
- Prestanak prakse zaključivanja međudržavnih sporazuma na osnovu kojih se može isključiti transparentnost i nadmetanje u vezi sa zaključivanjem ugovora o javnim nabavkama, javno-privatnim partnerstvom i prodajom javne imovine;
- Prestanak sa praksom sprovođenje nabavki na osnovu posebnih zakona koji se donose za infrastrukturne projekte;
- Objavljivanje potpunih informacija, nadzor i ispitivanje celishodnosti mera koje se preuzimaju radi suzbijanja posledica pandemije COVID-19.

Korona i pristup informacijama

Nemanja Nenadić za [Otvorena vrata pravosuđa](#) 10. jul 2020.

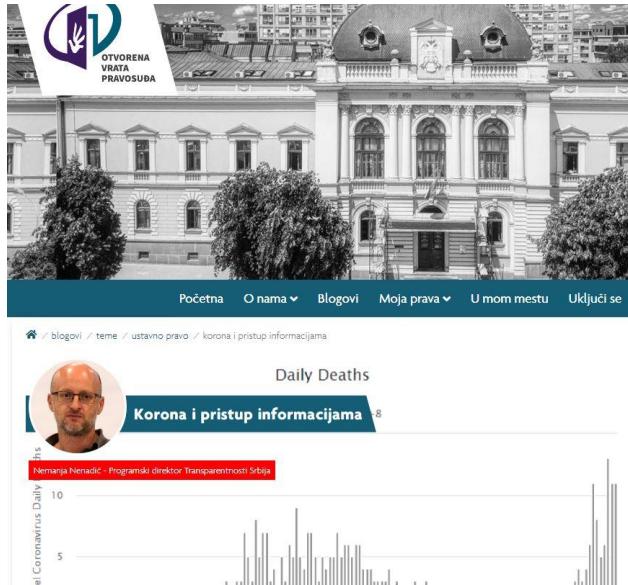
Ustavno „pravo na obaveštenost“ (član 51), i zakonsko pravo na pristup informacijama od javnog značaja, koje imamo već šesnaest godina, malo kada su bili toliko važni kao ovih meseci. Celim svetom se širi zaraza za koju medicina još uvek nema adekvatne odgovore. Posledice zaraze potresaju privredni život, vlade ograničavaju ljudska prava, a kroz medije, društvene mreže i druge kanale komunikacije šire se neproverljive (dez)informacije i „teorije zavere“.

Ako već medicina („struka“) nema odgovore na sva bitna pitanja jer je bolest nedovoljno istražena, organi vlasti moraju da stave na raspolaganje građanima makar one informacije koje im jesu dostupne i nesporne, a nipošto da skrivanjem ili „kreativnim tumačenjima“ podstiču sumnje u ispravnost svog delovanja, koje bi se i bez toga javljale u uznemirenom građanstvu.

Informacija mora da se da i to u roku od 48 sati, ali...

Zakon o slobodnom pristupu informacijama^[1] polazi od prepostavke da postoji interes javnosti da zna svaku informaciju nastalu u radu ili u vezi sa radom organa vlasti. Ta prepostavka se može obarati, i pristup informacijama može biti ograničen pod određenim uslovima, radi zaštite drugog pretežnog interesa – npr. zaštite privatnosti ili podataka značajnim za bezbednost države. Međutim, prepostavka postojanja interesa javnosti je neoboriva kada je reč o informacijama koje se odnose na “ugrožavanje, odnosno zaštitu zdravlja stanovništva i životne sredine” (član 4). Ne samo da se ova vrsta podataka ne može uskratiti ni na jedan zakoniti način, već se oni moraju pružiti tražiocu u roku koji je kraći od uobičajenog („bez odlaganja, a ne duže od 15 dana“). Po zahtevima koji se odnose na informacije od značaja za ugrožavanje i zaštitu zdravlja organi moraju da postupe (i da omoguće pristup) u roku od 48 časova (član 16, st. 2)!

Jedan od bitnih nedostataka u ostvarivanju ovog zakonskog prava jeste to što za slučaj uskraćivanja nisu propisani kraći rokovi zaštite. Tako, tražilac može da se obrati žalbom Povereniku, koji odlučuje u roku od 30 dana (a pre toga mora da omogući organu da se pismeno izjasni). Još gore stoje stvari ako zahtev za bitnim informacijama ignoriše neki od organa protiv kojih žalba nije dozvoljena (član 22. st.2), npr. Vlada Srbije. Tada tražilac mora da ponovo zatraži informaciju, pa tek ako Vlada ne odgovori u dodatnom roku od sedam dana, može da pokrene upravni spor, koji može trajati mesecima.

Da se stvari mogu urediti drugačije, pokazuje takođe aktuelni primer rešavanja o zaštiti izbornog prava, gde je Zakonom (o izboru narodnih poslanika, čl. 97) propisano da Upravni sud mora da doneše odluku u roku od 48 časova.

Koje informacije o COVID – 19 postoje i ko ih poseduje

Zaključak Vlade – jedinstveni softver

Pošto se bolest u Srbiji pojavila u martu 2020 (neki kažu i ranije), sigurno je da su neke evidencije o zaraženima postojale već tada. Međutim, počev od 3.4.2020, na osnovu zaključka Vlade [2] uspostavljen je centralizovani sistem IS COVID - 19, radi „vršenja epidemiološkog nadzora“. Ovaj sistem uspostavlja i vodi Institut za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut", uz tehničku podršku Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu i Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje.

Vlada je obavezala sve zdravstvene ustanove u kojima su smešteni oboleli, institute i zavode za javno zdravlje, laboratorije koje vrše testiranje, kao i druge nadležne organe i organizacije, da u ovom softveru vode podatke o ljudima koji su preminuli od posledica oboljenja izazvanih bolešću COVID-19, o izlečenima od te bolesti, o pozitivno i negativno testiranim, o licima kojima je izrečena mera samoizolacije ili smeštaj u posebnim objektima, kao i o mestu gde se ta lica nalaze. Postoji obaveza dnevног аžuriranja podataka do 14 časova, zaključno sa prethodnim danom u ponoć. Ovi podaci se vode kako na nivou cele zemlje, tako i pojedinih opština.

Dalje, Vlada je obavezala Institut „MJ Batut“ da anonimizovane podatke dostavlja jednom dnevno Ministarstvu zdravlja i Vladinoj Kancelariji za informacione tehnologije i elektronsku upravu, tako da za svakog pacijenta budu prikazani datum, opština, pol, uzrast, tip lečenja i „drugi statistički podaci po demografskim parametrima“. Predviđeno je da se podaci dostavljaju MUP, Vojsci i drugima, kako bi pratili sprovođenje mera samoizolacije i pojačanog zdravstvenog nadzora. Organi državne uprave (ministarstva) su obavezani ovim zaključkom da prilikom objavljivanja podataka u vezi sa epidemijom javnosti saopštavaju podatke preuzete iz ovog softvera.

Saopštavanje informacija u praksi

Nakon izbijanja pandemije, glavni kanal informisanja građana o ovim podacima nije bilo Ministarstvo zdravlja, već konferencije za medije na kojima su govorili (ređe) predstavnici Vlade i ministarstva, a uglavnom doktori, članovi Kriznog štaba.

Sastav ovog tela jeste objavljen, [3] ali ne i odluka o njegovom formiranju, pa je ostalo nejasno kojim ovlašćenjima je raspolagao i sam Krizni štab i njegovi članovi, pogotovo u svetlu izjava pojedinih članova da nisu imali uvid u bazu podataka o obolelima [4].

Pored toga što su građani na ovaj način dobijali osnovne statističke informacije, na internet prezentaciji Vlade su one takođe dostupne u pretraživom obliku, na adresi <https://covid19.data.gov.rs/>, ali u proteklom periodu objavljivanje nije uvek bilo ažurno.

Sumnje u validnost saopštenih informacija

Podaci koje je dobio BIRN

Pravu buru u javnosti i brojne reakcije izazvalo je objavljivanje istraživanja BIRN[\[5\]](#), 22.6.2020. o broju umrlih i zaraženih. Novinari BIRN se pozivaju na podatke iz državnog informacionog sistema i tvrde da oni pokazuju bitno drugačiju sliku od zvanično saopštene. Između ostalog, oni zaključuju da je u Srbiji od 19. marta do 1. juna 2020. od virusa korona umrlo 632 pacijenta, što je za 388 više od zvanično saopštenog broja za taj period, koji iznosi 244. Podaci se razlikuju i u broju zaraženih. Novinari se pozivaju na podatke iz tabele „Izveštaj za Vladu”, koja se pravi na osnovu pomenutog informacionog sistema i koja, kako pišu, sadrži tri podatka - broj testiranih i pozitivnih u poslednja 24 sata, broj preminulih koji odobrava ministarstvo zdravlja, kao i zauzetost kreveta po bolnicama. Najveće razlike su uočene u vezi sa brojem umrlih u Kliničkom centru Niš. Novinari su pokušali da kontaktiraju nadležne kako bi saznali uzrok za ove razlike pre objavljivanja teksta, ali u tome nisu uspeli. Podatak koji je u tom pogledu verovatno najbitniji jeste značenje upisa u koloni „Potvrđilo Min zdravlja”, a čije postojanje nije predviđeno u Vladinom zaključku o uspostavljanju softvera. BIRN je takođe pokušao da proveru izvrši kroz zahtev za pristup informacijama, upućen 8.5.2020, na koji je odgovor stigao tek 16. juna, i gde su podaci bili istovetni onima koji su već objavljeni na sajtu Vlade[\[6\]](#).

Reakcija Batuta

Zvanična reakcija Instituta „Milan Jovanović – Batut“ usledila je tek deset dana potom. U saopštenju od 2.7.2020. Institut „osuđuje navode koji se pojavljuju u javnosti i dovode u pitanje verodostojnost podataka o broju zaraženih i preminulih osoba od posledica virusa COVID-19,“ „demantuje informacije koje se senzacionalistički plasiraju u javnosti o broju inficiranih i preminulih pacijenata, jer nisu tačne“ i to kvalificuje kao pokušaj diskreditovanja i kao „napad na čitav zdravstveni sistem u trenucima borbe protiv virusa“. Batut takođe ukazuje da je „opasno kada pojedinci koji nisu medicinski stručnjaci daju tumačenja u pogledu klasifikacije COVID-19 pacijenata, na osnovu netačnih podataka.“ Dalje, Batut navodi da su podaci koje ima „proverljivi, tačni i pre svega zasnovani na medicinskoj dokumentaciji“.[\[7\]](#)

Kako je po Zakonu trebalo da reaguje Batut?

Ovo je situacija kada je institut „MJ Batut“ trebalo da primeni odredbu člana 11. Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Ova, često zanemarana norma, nalaže organu vlasti koji osporava istinitost ili potpunost informacije od javnog značaja koja je objavljena da saopšti istinitu i potpunu informaciju, odnosno da omogući uvid u dokument koji sadrži istinitu i potpunu informaciju.[\[8\]](#)

Drugim rečima, nije u skladu sa Zakonom dovoljno da Batut saopšti kako informacije koje je BIRN objavio „nisu tačne“, a pogotovo ne da nešto demantuje bez jasnog označavanja čije i koje informacije su predmet tog demantija. Takođe, u ovom slučaju nije dovoljno ni upućivati javnost na već objavljene baze podataka jer je upravo njihova verodostojnost, odnosno istovetnost sa podacima koji se vode u informacionom sistemu, dovedena u pitanje. Ispravan odgovor na iznete sumnje bio bi dvojak.

S jedne strane, to bi bilo nedvosmisleno izjašnjenje o tome da li postoje „izveštaji za Vladu“ koje je BIRN citirao i obelodanjivanje tih dokumenata. S druge strane, to bi bilo omogućavanje uvida u originalnu bazu podataka, uz zaštitu ličnih podataka pacijenata.

Takođe, nije validan ni deo demantija koji se odnosi na tumačenja podataka od strane nestručnjaka, jer ni sami medicinski stručnjaci nisu dali dovoljno jasna objašnjenja u tom pogledu. U tom smislu demanti bi morao da sadrži jasno objašnjenje kriterijuma o tome u kojim slučajevima će preminuli biti tretiran „knjižen“ kao žrtva novog virusa, a u kojima ne. U tom smislu bi bilo uputno da je Batut svoju kritiku usmerio ka državnim funkcionerima (predsednik, premijerka), koji su u tom pogledu davali i još uvek daju oprečne izjave^[9].

Šta bi još trebalo objavljivati

Kako bi se povratilo poverenje i obezbedilo poštovanje prava građana, grupa od 86 organizacija civilnog društva uputila je 9.7.2020. zahtev za pristup informacijama od javnog značaja, kao i zathev za ponovnu upotrebu podataka, kojima se traže detaljni podaci iz uspostavljenog softverskog sistema koji vodi Institut Batut. Šta god da je do sada bilo rađeno, očigledno je da će situacija sa koronom trajati i narednih meseci i da je neophodno da se poljuljano poverenje između vlasti i građana povrati omogućavanjem potpunog uvida.

Podaci o zaraženima su samo jedan deo informacija koje bi vlasti u Srbiji trebalo da predstave svojim građanima. Ništa manje značajni za uspostavljanje punog poverenja jesu i proverljivi podaci o potrebama i opremljenosti medicinskih ustanova, kao i podaci o rizicima za širenje zarazne bolesti. Dok se kod informacija o zaraženima mnogi podaci objavljaju (makar uz sumnje u verodostojnost) proaktivno i na dnevnom nivou, kada je reč o ovim drugim informacijama Srbija se i dalje nalazi u „predzakonskom“ stanju. Naime, umesto pristupa proverljivim dokumentima, jedino što građanima стоји na raspolaganju su neproverljive izjave, koje pri tom ne stižu od predstavnika organa vlasti u čijem posedu se nalaze dokumenti (npr. Republički fond zdravstvenog osiguranja, kada je reč o nabavkama), već od onih koji u vezi sa tim nemaju zakonske nadležnosti (najčešće, predsednik Republike).

Mediji

Oko sokolovo i roveri nabavljeni u postupku nameštenom za jednog ponuđača

Nova.rs, 29. jula 2020.

Javna nabavka beogradskog Parking servisa za kupovinu džipova "Range Rover", raspisana je sa ciljem kako bi posao dobila firma "British Motors", čiji je vlasnik član Glavnog odbora Srpske napredne stranke, Ostoja Mijailović, navode sagovornici portala Nova.rs.

Sistem elektronske kontrole nepropisnog parkiranja, pod nazivom "Oko skolovo", podrazumeva korišćenje specijalno opremljenih vozila marke "Range Rover", a njihovu upotrebu zamenik gradonačelnika Goran Vesić, [obrazložio](#) je potrebom da komunalni policajci pokažu "autoritet države".

Ipak, pored skupocenog dokazivanja autoriteta i "pokazivanja mišića", nabavka ovih džipova problematična je i zbog toga što se, prema konkursnoj dokumentaciji, nedvosmisleno može utvrditi da je uslove za njihovu nabavku jedino mogla da ispuni firma "British Motors", na čijem čelu je član Glavnog odbora SNS i predsednik Košarkaškog kluba "Partizan" Ostoja Mijailović.

Prema rečima Nemanje Nenadića iz organizacije "Transparentnost Srbija", gotovo je izvesno da je beogradski Parking servis raspisao pomenutu nabavku sa namerom da kupi upravo određeni tip džipova firme "Range Rover", koji jedino Mijailović može da im proda.

"Kad se ima u vidu da ove automobile u Srbiji prodaje samo jedna firma, "British Motors", sudeći po onome što je objavljeno na sajtu (<https://www.landrover.rs/dealer-locator>), to ujedno znači da je javna nabavka raspisana sa ciljem da posao dobije upravo taj ponuđač", navodi on.

Kako kaže Nenadić, ove sumnje najbolje potvrđuje činjenica da je podneta samo jedna ponuda i da se u konzorcijumu koji je dobio posao nalazi upravo ova firma.

"Sa stanovišta načela javnih nabavki, a pre svega principa nediskriminacije i konkurencije, očigledno je da je naručilac postupio nepravilno kada je kreirao konkursnu dokumentaciju. Ključ problema leži u definisanju uslova, odnosno traženih karakteristika vozila. Nije neophodno imati veliko stručno znanje pa da se zaključi da za vozila koja će Parking servis koristiti u kontroli parkiranja po ulicama grada Beograda, nije neophodno imati vozilo sa pogonom na sva četiri točka, kakva se koriste za brdsko-planinske krajeve, da imaju određenu visinu i širinu gepeka ili aluminijumske felne", objašnjava Nenadić i dodaje

Kako "Oko sokolovo" puni džepove naprednjaka Mijailovića

POLITIKA | Autor: Vojislav Milovančević | 28. Jul. 2020 19:00 | 42 Komentara

Podeli: [f](#) [t](#) [x](#) [g](#)

Foto: Arhiva/Printscreen/Youtube/Sport Klub

Najnovije vesti

- Kirilo Čorić: Intelektualni nivo ti je ravan null!**
- (VIDEO) Veliki požar u Splitu, vatrica i do 30 metara**
- Plenović: Milanović tek sad shvatio na kakvoj je dužnosti**
- U Prokluplju deset mrtvih na**

da je simptomatično kako ni jedna od firmi koje prodaju potencijalno konkurentska vozila, odnosno automobile na čiji krov je moguće postaviti i omogućiti funkcionisanje četiri kamere veličine 30x30mm, nije izjavila zahtev za zaštitu prava.

“Štaviše, potencijalni ponuđači nisu postavili ni pitanje u vezi sa mogućnošću da se konkursna dokumentacija izmeni. Da je zahtev za zaštitu prava uložen, javna nabavka bi nesumnjivo bila poništena i pre podnošenja ponuda. To ukazuje da su i konkurenti pošli od pretpostavke da je dobitnik posla predodređen i da im se ne isplati da ulaze u postupak i da se zameraju vlastima, možda se nadajući da će i oni dobiti neki drugi posao, koji će biti predodređen za njih”, kazao je Nenadić.

Prema mišljenju Nenadića, informacije da je vlasnik jedne od firmi iz konzorcijuma član stranke koja je na vlasti u Beogradu, ukazuju na motiv zbog čega je javna nabavka kreirana upravo na način koji je opisan.

“Međutim, po Zakonu o javnim nabavkama iz 2012, koji je bio na snazi prošle godine, kad je ova nabavka vršena, ne predstavlja osnov za isključenje firme u vlasništvu partijskog funkcionera iz postupka javne nabavke. Po zakonskim odredbama predviđeno je isključenje firmi koje su povezane sa rukovodiocima i zaposlenima u Parking servisu koji su pripremali ili sprovodili ovu javnu nabavku, po osnovu vlasništva ili rada u preduzeću, a ne i po drugim osnovima. Naravno, to ne znači da pripremu ove nabavke ne bi trebalo ispitati, zbog kršenja principa javnih nabavki kod upravljanja javnim resursima”, poručuje programski direktor Transparentnosti Srbije.

Povodom ove teme, portal Nova.rs je pokušao da stupi u kontakt sa Ostojom Mijailovićem, ali on do objavljivanja teksta nije odgovorio na pozive i poruke.

Alajbegova slama

Peščanik, Rodoljub Šabić, 28. jula 2020.

U srpskom jeziku, postoji jedan stari, skoro zaboravljeni frazem – *Alajbegova slama*. Označava imovinu bez gospodara, nešto što može svako uzimati i koristiti se njime kako hoće, nešto što je svačije i ničije, što se može raznositi, rasipati i trošiti bez ikakve mere i kontrole.

Na njega me je pre dva dana podsetila jedna vest:

„Srbija je spremna da uloži značajan novac u izgradnju aerodroma kod Trebinja. Želimo da ga izgradimo, po koncesionom ili nekom drugom modelu i da upravljamo njime. Znamo da tu profita nema, ali je to od izuzetnog značaja.“

Najiskrenije, za vest bih, da je prateći posetu predsednika Republike susednoj BiH nisu prenele sve agencije i svi mediji, mislio da je jedan od duhovitih proizvoda Njuz.neta. Ovu svoju asocijaciju sam pokušao da proverim tako što sam je podelio na Twitteru, otvorivši anketu – kako vam izgleda ideja da

zemlja koja svoj najveći aerodrom daje (pod uslovima koji su za njene građane tajna) u koncesiju strancu, gradi, u susednoj državi, i to 30 km od aerodroma koji već postoji, novi aerodrom?

Od 1.739 ljudi koji su uzeli učešće u anketi, ideju o gradnji aerodroma njih 1,8% smatralo je prihvatljivom, 12,5% neprihvatljivom, 85,7% absurdnom.

Ako vam je dobro
PESCANIK onda ništa

HOME | TEKSTOVI | EMISIJE | PREVODI | TEME | KNJIGE |

Alajbegova slama
RODOLJUB ŠABIC 27/07/2020

Foto: Predrag Trokić

Ali na stranu rezultat, odnosno (ne)pouzdanost ovakvih anketa. Nezavisno od toga, to da građani Srbije ovako iznebuha saznaju da su „spremni“ da ulože koju desetinu ili stotinu miliona evra u nekakav budući aerodrom u inostranstvu i totalno volontaristički kontekst s tim u vezi su me podsetili na još jednu absurdnu priču o jednom drugom aerodromu.

Početkom 2018. država Srbija je zaključila sa francuskom kompanijom „Vansi erports“ ugovor o koncesiji aerodroma u Beogradu, najvećeg aerodroma u zemlji. To je izazvalo veliko, logično i legalno i legitimno interesovanje javnosti. Zvučalo je dobro što su s tim u skladu bile i izjave državnih zvaničnika. Tako su neposredno pre i prilikom potpisivanja ugovora premijerka Ana Brnabić ili ministarka Zorana Mihajlović izjavile da će „ugovor biti dostupan javnosti, ova Vlada nema šta da krije“. Gotovo identična bila je i izjava direktora aerodroma Vlaisavljevića da će ugovor „sigurno biti javan, nema razloga da ne bude. To je fantastična transakcija“.

Ali po potpisivanju ugovora ton izjava zvaničnika se promenio. Pa će, ubrzo, Mijailović, državni sekretar Ministarstva finansija doduše još jednom potvrditi da će ugovor biti objavljen – ali tek „u septembru“. Malo kasnije novom izjavom premijerka koriguje državnog sekretara „preciznijom“ formulacijom: „do kraja septembra“. A još nešto kasnije ministar finansija Mali korigovao je premijerkin novi rok i obavestio javnost da će ugovor biti objavljen, ali ne do kraja septembra već „do kraja godine“ jer tada je, kako reče, šta god to bilo, „klouzing“ ugovora.

Svi ti termini odnosili su se na 2018. Prošli su i ona i naredna 2019, evo i polovina 2020, a ugovor nije objavljen.

U međuvremenu je NVO „Transparentnost Srbija“ zatražila od Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture da učini dostupnim bar dokument koji neizostavno mora da prethodi ovakvim aranžmanima – studiju o opravdanosti koncesije, dakle dokument koji javnosti i građanima (suštinskim vlasnicima) treba da objasni zašto je Vlada odabrala baš koncesiju kao model upravljanja i da li je bilo i drugih, boljih alternativa. Ministarstvo je prvo odbilo da predoči studiju, pozivajući se na – bezbednost.

Nakon žalbe Povereniku za informacije i njegovog naloga da se da traženi dokument, ministarstvo je tada saopštilo da ga ono „nema“. Navodno ga ima samo Vlada.

Potom je i Vladi Srbije upućen zahtev da studiju učini javnom. Vlada je zahtev potpuno ignorisala. S obzirom da protiv rešenja Vlade nije dopuštena žalba Povereniku, podneta je tužba Upravnom судu i sud je posle mnogo oklevanja i dugo vremena ipak doneo presudu i obavezao Vladu da postupi po zahtevu. I Vlada je „postupila“ – tako što je odbila zahtev.

Građani Srbije ni danas ne znaju praktično ništa o efektima aranžmana kojim se raspolaže ogromnom imovinom. A, štaviše, nije isključeno da bi mogli čuti da Vansi erportsu, zbog teške krize u poslovanju avio transporta, Srbija još nešto i duguje.

Frazem sa početka teksta nastao je najverovatnije negde u 18 veku, u vreme odsustva kontrole i odgovornosti, u vreme bezvlašća, samovolje dahija i kabadašija.

Žalosno, nedopustivo i krajnje zabrinjavajuće je da u 21. veku ponovno živimo to doba, da nas vlast vraća u njega svakodnevno pokazujući nespremnost ili nesposobnost da razume nešto elementarno – da raspolaganje poverenim javnim novcem i javnom imovinom podrazumeva racionalnost, odgovornost, kontrolu i transparentnost, da je to imovina svih građana Srbije, a ne famozna Alajbegova slama.

